

मराठी अभ्यासक्रम (नवीन)

२०२१-२०२२

एम्. ए. भाग २ / सत्र ४

अनिवार्यअभ्यासपत्रिका क्र. ४: अस्वातंत्र्योत्तर मराठी साहित्यातील प्रवाह (१९५० ते २०००)

संगणक क्रमांक -404503

- उद्दिष्टे - १) स्वातंत्र्योत्तर मराठीसाहित्याची सामाजिक, सांस्कृतिक व वैचारिक पार्श्वभूमी जाणून घेणे
२) स्वातंत्र्योत्तर काळात निर्माण झालेल्या महत्त्वाच्या साहित्य-प्रवाहांचा चिकित्सक अभ्यास करणे
३) नेमलेल्या साहित्यकृतीच्या आधारे स्वातंत्र्योत्तर मराठीसाहित्याचे स्वरूप समजून घेणे

निष्पत्ती(PSO) १) स्वातंत्र्योत्तर काळातील मराठीसाहित्यातील विविधता लक्षात येईल.

२) स्वातंत्र्योत्तर काळात निर्माण झालेल्या साहित्य-प्रवाहांची कारणमीमांसा करता येईल.

३) साहित्याच्या सामाजिक अभ्यासाची वस्तुनिष्ठ पद्धती शिकता येईल.

नेमलेल्या साहित्यकृती - १)रोबोट-(कादंबरी) जी. के. ऐनापुरे

२)उलगुलान - (कवितासंग्रह) भुजंग मेश्राम

क्र.	अभ्यासघटकांचे विवरण	श्रेयांक	तासिका	गुण
१	स्वातंत्र्योत्तर मराठीसाहित्याची पार्श्वभूमी / महानगरी साहित्य <ul style="list-style-type: none">दुसरे महायुद्ध,स्वातंत्र्यप्राप्ती, फाळणी,गांधीहत्या, संयुक्त महाराष्ट्र चळवळ, शिक्षणाचा विस्तारऔद्योगिकीकरण, महानगरांचा उदय,अनियतकालिकांची चळवळमहानगरी साहित्याचे स्वरूप व त्या संदर्भात रोबोट्या कादंबरीचा अभ्यास	१	१५	२५
२	दलित साहित्य <ul style="list-style-type: none">दलित साहित्यामागील प्रेरणा, डॉ. आंबेडकर यांचे वैचारिक अधिष्ठानदलित जाणिवेचे विशेष - वेदना, विद्रोह, नकार, सामाजिक न्यायदलितसाहित्यातील आशय आणि विविधांगी निर्मितीदलित साहित्य प्रवाहाचे मराठी वाङ्मयातील महत्त्व कामगारसाहित्य <ul style="list-style-type: none">कामगार जीवनाचे चित्रण - (नारायण सुर्वे, जयंत पवार यांच्या साहित्यकृतींच्या आधारे)	१	१५	३
३	ग्रामीण साहित्य <ul style="list-style-type: none">ग्रामीण साहित्याची सुरुवात, स्वातंत्र्यपूर्व ग्रामीण साहित्याची वैशिष्ट्येग्रामीण साहित्याची चळवळग्रामीणतेचे ठळक विशेषस्वातंत्र्योत्तर ग्रामीणसाहित्याचे स्वरूप आणि विविधांगी निर्मितीग्रामीण साहित्य प्रवाहाचे मराठी वाङ्मयातील महत्त्व	१	१५	२५

४	स्त्रीवादी साहित्य <ul style="list-style-type: none"> स्त्रीवाद व स्त्रीमुक्ती चळवळ स्त्रीसाहित्याचे बदलते स्वरूप - नवा आशय / नवी स्त्रीप्रतिमा आदिवासी साहित्य <ul style="list-style-type: none"> आदिवासीसाहित्याचे स्वरूप आणि विविधांगी निर्मिती आदिवासी साहित्याच्या संदर्भात <i>उलगुलानमधील</i> कवितांचे अध्ययन 	१	१५	२५
	एकूण	४	६०	१००

अंतर्गत परीक्षापद्धती - १) २५ गुणांच्या दोन परीक्षा घेणे आवश्यक आहे. त्यांच्या गुणांची सरासरी काढून ते अंतर्गत परीक्षेचे गुण मानावे.

२)या विषयाची अंतर्गत परीक्षा घेताना प्रकल्प / वर्गपरीक्षा / लघुप्रकल्प याच्याप्रमाणेच वस्तुनिष्ठ परीक्षापद्धतीचाही समावेश करणे आवश्यक आहे.

संदर्भसाहित्य - १) मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, संपा. रा. ग. जाधव, म. सा. प., पुणे, २०१०

२) आधुनिक मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी- गो. म. कुलकर्णी, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, १९९४

३) मराठी साहित्य: प्रेरणा व स्वरूप, संपा. हातकणंगलेकर/ पवार, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, १९८६

४) नववाङ्मयीन प्रवृत्ती आणि प्रमेये - रा. ग. जाधव, कॉटिनेन्टल प्रकाशन, पुणे, १९७२

५) लघुनियतकालिकांची वर्णनात्मक सूची - रफिक सूरज, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई, २०११

६) अवलोकन, दिगंबर पाध्ये, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, २०१२

७) जनसाहित्याच्यादिशेने, वा. वा. वडस्कर, मेहताप्रकाशन, पुणे, १९८८

८) आजची कादंबरी : नोंदी आणि निरीक्षणे - रंगनाथ पठारे, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर, २०१४

९) मराठी कादंबरी- आस्वाद यात्रा, संपा. विजया राजाध्यक्ष, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, २००८

१०) मराठी कादंबरी : परंपरा आणि चिकित्सा, संपा. सलालकर/ बोपचे, विजय प्रकाशन, नागपूर, २०१९

११) दलित साहित्य वेदना आणि विद्रोह - भालचंद्र फडके, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, १९७७

१२) ग्रामीणता: साहित्य आणि वास्तव- आनंद यादव, मेहता प्रकाशन, पुणे, १९८१

१३) ग्रामीण साहित्य : स्वरूप आणि समस्या - आनंद यादव, मेहता प्रकाशन, पुणे, १९७९

१४)दलित नाटक आणि रंगभूमी, नंदपुरे ईश्वर, पिंपळापुणे आणि कंपनी पब्लिशर्स नागपूर

१९९७

१५) महानगरी वास्तव : भारतीय कादंबर्नच्या संदर्भात - सूर्यकांत आजगावकर (संपा), प्रका. -

गुरुनानक खालसा महाविद्यालय, माटुंगा आणि ललित प्रकाशन, मुंबई, २०१९